

Nr 49.

Godkänd av första kammaren den 24 februari 1934.

Godkänd av andra kammaren den 24 februari 1934.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av vissa utbildningskurser för f. d. fast anställt manskap vid försvarsväsendet.

(Statsutskottets utlåtande nr 23.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 26 januari 1934 dagtecknad proposition (nr 105) har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i statsrådsprotokollet angivits, under innevarande budgetår anordna särskilda utbildningskurser för f. d. fast anställt manskap vid försvarsväsendet, dels ock medgiva, att de av ifrågavarande utbildningskurser föranledda kostnaderna må på sätt i berörda statsrådsprotokoll angivits bestridas av vederbörande anslag under fjärde huvudtiteln.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Arbetslösheten bland f. d. fast anställt manskap vid armén och marinen är för närvarande betydande. Av en utav civilanställningskommittén med skrivelse den 23 november 1933 till mig överlämnad utredning framgår sålunda, att utav cirka 2,000 beställningshavare av manskaps grad, vilka under anställningsåret 1932/1933 erhållit avsked från fast anställning vid krigsmakten, icke fullt 30 procent kunde anses hava ordnad försörjning vid avskedstagandet. Därjämte torde ett stort antal av tidigare från militärtjänsten avgångna vara utan anställning. Även om dessa arbetslösa kunna i vanlig ordning anmäla sig för att komma i åtnjutande av arbetslöshetshjälp, förefinnes anledning att undersöka, huruvida särskilda åtgärder kunna vidtagas för att bereda dem tillfällig sysselsättning. I detta avseende synas mig de av cheferna för generalstaben, marininstaben och kustartilleriet framställda förslagen — vilka innebära anordnande av särskilda utbildnings- eller repetitionskurser för f. d. fast anställda — förtjäna allvarligt beaktande. Detta så mycket mera som på samma gång ett väl motiverat militärt behov kan tillgodoses.

Enligt de framlagda förslagen skulle kurserna vid armén och flottan få en varaktighet av cirka 90 dagar, under det att kurserna vid kustartilleriet skulle inskränkas till 66 dagar.

Kostnaderna för kursdeltagarnas resor till och från tjänstgöringen torde böra bekostas av statsverket. Under tjänstgöringen torde kursdeltagarna böra komma i åtnjutande av avlöning enligt bestämmelserna i avlöningsreglementet för fast anställt manskap vid försvarsväsendet den 11 maj 1928 (nr 128), varvid för lörens bestämmande tidigare tjänstgöring på aktiv stat bör tillgodoräknas enligt de i nämnda reglemente angivna grunder. Vidare torde kursdeltagarna under tjänstgöringen böra komma i åtnjutande av de förmåner i övrigt, som tillkomma det fast anställda manskapet. Dock torde hyresbidrag icke böra till dem utbetalas. Ej heller synas de böra bliva berättigade till sanatorievård, tandvård, ögonsjukvård eller annan specialsjukvård på kronans bekostnad.

Med dessa utgångspunkter skulle kostnaderna för kurserna, i enlighet med de utav arméförvaltningen och marinförvaltningen i ärendet verkställda utredningarna, komma att uppgå till cirka 540,000 kronor. Marinförvaltningen har emellertid i sina kostnadsberäkningar icke upptagit några medel för bestridande av dyrtidstillägg åt den personal, som skall deltaga i de vid flottan och kustartilleriet anordnade kurserna. Härför torde erfordras inemot 1,000 kronor. Efter samråd med chefen för finansdepartementet anser jag mig böra förorda, att de sålunda med kursernas anordnande förenade kostnaderna få bestridas av lantförsvarets respektive sjöförsvarets för innevarande budgetår å riksstaten uppförda anslag.

Av de för kurserna beräknade utgifterna skulle huvuddelen eller omkring 425,000 kronor bestridas av anslag av förslagsanslags natur, under det att återstoden, ungefär 116,000 kronor, skulle utgå av reservationsanslag.

Vad angår reservationsanslagen har arméförvaltningen ifrågasatt, att lantförsvarets anslag till rekryteringskostnader, kasernutredning, intendenturfordon m. m. och truppförbandens övningar skulle beredas ersättning för uppkommande utgifter. Med hänsyn till de relativt små belopp, varom det beträffande de två sistnämnda anslagen är fråga, torde dock jämväl å dem belöpande kostnader kunna rymmas inom nuvarande anslagsram. Däremot är det nödvändigt att anvisa medel för bekostande av de till 15,000 kronor uppskattade utgifter, som enligt arméförvaltningens utredning skulle utgå av lantförsvarets anslag till rekryteringskostnader. Lantförsvarets anslag till extra utgifter torde få tagas i anspråk härför. Den av marinförvaltningen ifrågasatta förstärkningen av anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar kan, enligt vad jag under hand inhämtat, undvikas genom viss inskränkning i övningsprogrammet.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som, utöver vad i det föregående angivits, erfordras för kursernas anordnande.

Till frågan om anordnande av dylika kurser under senare halvåret 1934 torde jag, därest anledning därtill gives, framdeles få återkomma.»

Kungl. Maj:ts förslag, som innebär, att vissa utbildningskurser skulle anordnas för f. d. fast anställt manskap vid försvarsväsendet, vill riksdagen icke motsätta sig. Med hänsyn till syftet med dessa kurser, nämligen att jämte tillgodoseendet av ett väl motiverat militärt behov bringa någon lättnad i den svåra belägenhet, vari en stor del av ifrågavarande personalkategori befinner sig, förutsätter emellertid riksdagen, att de, som äro arbetslösa och sakna försörjningsmöjligheter, i möjligaste mån beredas tillträde till kurserna.

Beträffande härefter sättet för täckandet av de med kurserna föranledda kostnaderna, vilka enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle bestridas av vederbörande anslag under fjärde huvudtiteln, vill riksdagen framhålla, att riks-

dagen framdeles kommer att taga ställning till denna fråga. Riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att tills vidare bestrida de erforderliga medlen under särskilda för ändamålet i vederbörliga förvaltningars räkenskaper upplagda förskottstitlar. Härigenom vinnes, att utgifterna för ifrågavarande kurser komma att för sig redovisas.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 26 januari 1934 angivits, under innevarande budgetår anordna särskilda utbildningskurser för f. d. fast anställt manskap vid försvarsväsendet,

dels ock medgivit, att de av ifrågavarande utbildningskurser föranledda kostnaderna må förskottsvis bestridas för att sedermera ersättas på sätt riksdagen framdeles må komma att besluta.

Stockholm den 23 februari 1934.

Med undersätlig vördnad.